Béres Attila

Hegymenet, lejtmenet

Gyufaszálat tart a szájában, így tud beszélni, egyébként sistereg meg süvít, összesen két foga van.

– Akkor megmondod a főorvosnőnek, ugye megmondod, Öcsi?

Hogy a francba lehet iderakni egy kijózanítót – morgom magamban. A hegyről jönnek a homokszállító dömperek, én meg a Trabanttal gödörtől gödörig evickélek fölfelé.

– Ez nem kijózanító. Dolinának hívják. Munkaterápiás Intézet. Jó a levegő. Gyümölcsfák. Kilátás a Dunára majdnem...

– Leesik a kocsi ajtaja.

– Kifizetem a benzint.

Fél, hogy nem beszélek a főorvosnővel.

– Balra?

– Igen. Jobbra, ahogy az út vezet.

Nem hiszi el, hogy itt nincs út.

– Akkor majd a főorvosnőnek....

– Milyen az új főorvos?

– Nő. Rendes. Már volt vele nagycsoportos, elmondta, hogy mennyire rajtunk múlik, meg aztán...

Pattog a sóder, csak be ne törje a szélvédőt.

– Meg aztán?

– Van itt egy nagyon jó fej. Szakállas. Majd megmutatom. Főmérnök volt, képeket fest. Azt aztán nem lehet bekampózni. Akkorákat vitatkoznak! Egyszer bejöhetnél. Írhatnál róla is valamelyik újságba. Olyanokat mond!

– Meg aztán...?

– Azt mondja: főorvosnő drága, az egész ország iszik, mért pont engem akarnak lebeszélni? Ja. Megmondta nekik.

Kiköpi a gyufaszálat, újat vesz elő.

– Akkor majd a főorvosnőnek, ahogy megbeszéltük, ugye?

Ha nem jutna gyufához, talán többé nem szólalna meg.

– Messze van? – kérdezem egy bombatölcsér alján.

– Már nem. Nézz csak oda, oda oldalt. A fák közt az a pirostetős.

– Mi van ott?

– Ott lakik a Hovanics Pista. Tudod, a József utcából, aki a Halálfejesben szokott, meg a Mátrában, egyszer találkoztunk a Kálvária téren, mosógépet akart venni...

– Mindenre emlékszem.

– Otthagyta a felesége, elvitte a két gyereket, a bútort, mindent, aztán a Pista el akarta adni a csontvázát a bonctanba, marhára tudott snóblizni, egyszer elkapták a rendőrök, de fogadott velük és nyert...

– Ott voltál?

– Tessék? Ja. Láttam. Lenyomta őket snóbliban.

– Mi van a piros tetővel?

– Ott lakik. Kikapott itt egy nőt, ennek is van két gyereke, ráhagyta az öreg a házat. Mosott rá meg minden, aztán a Pista most összeállt vele, portás a kertészetinél. Egy kortyot nem iszik. Ja. Fél éve. Meg kell mondani a főorvosnőnek, hogy van betegségtudatom, és nem akarok meghalni. Majd járok addiktológiára.

– Tudom, „majd”.

– Ha az Auróra utcában kiadják a gyógyszert, minden reggel beveszem. A fater fogja beadni. Tejjel.

– Ez megy tíz éve. A beültetett Esperalt is kivágtad a combodból. Nem is értem, minek jövök ide.

– Tesók vagyunk. Kifizetem a benzint.

– És mit mondjak a főorvosnőnek? Én vállaljak érted garanciát? Hiába van kint a T betű, hogy ta-nu-ló-ve-ze-tő, a dömperek percenként leszorítanak.

– Hát nem garanciát, hanem amit mondtam, mondd meg te is. Vettem új télikabátot. Anorákkal. Kigombolós bélés...

Kaptam a gondozóban egy füzetkét, eligazítás, hogy a család hogyan bánjon a beteggel. Nem szabad kiközösíteni, beszélgetni kell vele, hogy az emberi méltóságot érezze.

– Milyen színű?

– Micsoda?

– A kabát, ha még nem adtad el.

– Világos. Ja. Sokat kell majd tisztítani. Megkapom a vállalati káestét, az olyan, mint a takarék. Kamatozik. Megcsináltatom belőle a fogaimat. Mondta az osztályos orvos, aki az öngyilkosoknál van, hogy az legyen az első. A fogsor. Én még nem vagyok elveszve. Ja. Van állásom meg lakás.

– Három éve húzattad ki a fogaidat.

Ez kegyetlenség. Nem szabad a beteget elkedvetleníteni.

– Ez most más. Ha az Anticolra ráiszom, meghalhatok. Volt itt egy nő tavaly előtt, az itt halt meg. Kiengedték adaptra, és a mentő hozta vissza, de már hiába. A betegszobán halt meg. A Jóska háromezerért megcsinálja maszekba, a legjobb fogtechnikus.

Az egyik kanyar után őrház, sorompó.

– Itt meg kell állni.

Hatalmas zakóban hamuszínű madárfej imbolyog elő: a megtestesült felelősségtudat. Előre nézek, ez az ő ügyük.

– Adaptációs szabadságról jövök, tizennyolc órára kell jelentkeznem.

Pontos és megbízható, mint határőr korában.

– Tessék – int a madárfejű és felemeli a jelképes sorompót. Itt legalább elplanírozták a gödröket.

– Itt kezelték őt is – int a portás felé, és gyufát cserél. – Kiengedték, de nem tudott hova menni. Volt egy háza valahol lent, de Romániához csatolták, és nagyon elhúzódott a kártalanítás.

Egyre inkább tisztelem az itt dolgozókat. Miket kell végighallgatniuk.

– Meló után meg majd vállalok maszekokat, az az időt is elveszi, és pénzem is lesz, ez az egy nadrágom van, össze kell szednem magam...

– Hol álljak meg?

– Ott a főépület mellett. Akkor a főorvosnőnek megmondjuk!

Mielőtt kiszáll, megszorítja a vállamat. Szemében könny.

– Öcsi, bízzál bennem.

Egyszer kölcsönkérte életem első karóráját. Anyám vásárolta vissza négyszáz forintért. Amióta ketten maradtak apával, lassan kiürült a lakás. Először az olcsó nippek a vitrinből, aztán a könyvek, lepedők...

A főépület neonfehérben. Fakó fürdőköpenyek és munkásruhák, elhordott öltönyök, kiült belsejű csővázas fotel, régi újsághalom. Egy rácsos ajtón hatalmas lakat. A reménytelenség pályaudvara. Nyílik a kezelő ajtaja. Női hang kiállt:

– Jánosi úr! – Egy alak kiválik a tömegből. Itt mindenki úr. A faliújságon a házirend alatt rajzlapon kék-zöld kavargás.

„A tenger mélye."

– Ott jön, az a kontyos. Itt megvárlak. Mondd meg neki, ez most komoly! Mondd meg....

Dohányos, negyvenes nő, barna szeme élénk mozgással leplezi, mimindent látott már.

– Parancsoljon – mutatja az utat. Míg a zárral bajlódik, szorítást érzek a vállamon.

– Tanfolyamra is megyek, és új nadrágot veszek... ezt is mondd...

Az orvosi szoba ablakán egészséges hideg árad be. A falon tavalyi naptár: 1984. A dohányzóasztalhoz ülünk. Rágyújtunk, megigazítja a hamutartót, aztán a szemembe néz.

– Főorvosnő kérem, hogyan értette azt a telefonba, hogy a bátyám menthetetlen?

– Az csak félrehallás lehetett, ilyet nem mondhattam, mint orvos....

– Három napja telefonáltam, hogy az adaptációs szabadság másnapján tökéletesen berúgott, apámat éjjel kizavarta a folyosóra, kinyitotta a csapokat, az alsó emeleti lakás beázott…

– Ja, igen..., nyilván azt mondhattam, hogy akkor gyógyszeresen nem tudok vele mit kezdeni... már így távolról...

– És közelről?

– Nézze, Méhes úr, volt már eset... vannak példák, hogy meggyógyulnak… a mi eszközeink... a család sokat tehet... mi itt valameddig eljutunk, de azután, visszakerülnek a régi környezetbe... Önnek magyarázzam? Ön újságíró.

– Ezt mondta? Könyváros vagyok.

– Nagyon büszke magára.

– Hát ha ennyi, akkor talán végeztünk is. Köszönöm.

– Ne menjen még. Olyan érzékenyek az ilyesmire, mérik az időt, ez nekik fontos... jelentősége van... megérti... legalább öt percig...

Az íróasztal mögé megy, hirtelen pici lesz, elvész a papírok között.

– Megmondtad?

– Meg.

– Akkor rendben leszek.

– Rendben.

Az öcsém – mutat be valakinek –, ő hozott fel. Trabantja van. Újságíró. Hangosan folytatja, hogy mások is hallják:

– Tíz percig volt bent a főorvosnőnél! – Vonszol tovább. – Nem kísérlek ki, beszélnem kell azzal a pasival, műanyagos, ha innen kimegyünk, hozzá megyek dolgozni, havi tízest fizet, állati jó fej, meg azzal a másikkal indul egy kisállattenyésztés, a görény, öregem, most abban van a nagy pénz...

A külső ajtónál megáll.

– Tíz percig voltál bent. Állati jó fej vagy, Öcsikém. – Átöleli a vállam:

Megmondtad neki, hogy vállalod, hogy hazamegyek, és...

– Mindent megmondtam. Vigyázz magadra.

Elindulok. Még hallom magam mögött a kiáltást: vasárnap feljössz? Hörög a Trabi. Hegyről lefelé, sötétben, gödrök között, egyedül. Nem lesz könnyű hazajutnom.